

دانشکده حقوق

مجله تحقیقات حقوقی

«ویژه‌نامه»

فصلنامه علمی-پژوهشی

شماره ۱۳

تابستان ۱۳۹۲

به نام خدا

مجله تحقیقات حقوقی

فصلنامه علمی-پژوهشی دانشکده حقوق دانشگاه شهید بهشتی
با همکاری انجمن ایرانی حقوق تطبیقی، انجمن ایرانی حقوق جزا و انجمن ایرانی داوری

ناشر و صاحب امتیاز: دانشگاه شهید بهشتی
مدیر مسئول: دکتر گودرز انتخارچهرمی
سرپریز: دکتر منصور امینی
مدیر داخلی: دکتر محمد جلالی

هیئت تحریریه

دکتر محمد امیری (استاد، دانشگاه تهران)
دکتر بجادعلی‌الامامی (استاد، دانشگاه تهران)
دکتر محمد رضا پاسان (دانشیار، دانشگاه علامه طباطبائی)
دکتر بیدبله تهمس (استاد، دانشگاه شهید بهشتی)
دکتر سید حسن مطابقی (استاد، دانشگاه تهران)
دکتر مorteza عراقی (استاد، دانشگاه تهران)
دکتر هدایت‌الله فلسفی (استاد، دانشگاه شهید بهشتی)
دکتر سید‌مصطفی محقق دادگار (استاد، دانشگاه شهید بهشتی)
دکتر علی‌حسین ابرندآبادی (استاد، دانشگاه شهید بهشتی)
دکتر سید‌محمد هاشمی (استاد، دانشگاه شهید بهشتی)

حروف نگاری و مفاهیه‌آرایی: محسن لطفی
دستیار اجرایی: منظر و قادر
مسئول دفتر مجله: آذر زیبایی
مسئول الکترونیک: سعید نجات‌زادگان

تابستان ۱۳۹۲

قیمت: ۵۰۰۰ رویال

مرکز پخش:

ایران، اون، دانشگاه شهید بهشتی، کتابخانه دانشکده حقوق، طبله زیرزمین، تلفن: ۰۲۶۰۳۱۶۸،
جاب و صحافی: سازمان جاب و انتشارات دانشگاه شهید بهشتی.

28. Mazeaud, Henri et Leon – Jean, *Traité théorique de la responsabilité civile, délictuelles Et contractuelle*, preface, 1970 , no 1449, p. 543.
29. Rogers, W.V.H., *Winfield and Jolowicz on Torts*, London, Sweet & Maxwell, 1994
30. Act of English Contributory Negligence 1945
31. Act of Civil Law Germany Ein Service des Bundesministeriums der Justiz und für Verbraucherschutz in Zusammenarbeit mit der juris GmbH available at: - www.juris.de (last visited on 20/6/2014)

نظريه عمومي فشار و جرائم شرکتی^۱

دکتر علی حسین نجفی ابرندآبادی*

مجید صادق نژاد نایینی*

چکیده

ساختار فرهنگی پرسخی کشورها، به ویژه کشورهای دارای نظام اقتصادی لبرال، به گونه‌ای است که بین افراد حقیقی و حقوقی برای نل به اهداف مادی رابط در چین چواعی، یعنی دستیابی به ثروت و موقوفات‌های مادی رفاقت وجود دارد. به عبارت دیگر، مردم در این جوامع به دلیل ساختار فرهنگی مادی گرانی و رفاقتی، دائم تحت فشار و استرس برای نیل به اهداف بالاتر تعریف و ترویج شده هستند. در این موارد، به رغم ترویج و شوینی زیاد برای دسترسی به اهداف مشروع و مقبول، وسائل و راههای قانونی وصول به این اهداف در دسترس همگان قرار ندارد. همین شکاف بین وسائل و اهداف، موجب واکنش‌های مختلف از سوی اشخاص می‌شود. یکی از این واکنش‌های نر و خلاصه اینکه جرائم مختلف از جمله جرائم شرکتی است شکاف بین اهداف مشروع و وسائل قانونی، ابتدا در قالب نظریه‌ی فشار توسط راپرت مرتون مطرح شد. این موضوع بعد از وی نیز توسط راپرت آنگر در قالب نظریه‌ی عمومی فشار مورد توجه قرار گرفت و در ادامه، پرسخ پژوهشگران حوزه‌ی جرائم شرکتی نیز برای تحلیل و تبیین این جرائم از

۱. این مقاله مستخرج از رساله دکتری آنای مجید صادق نژاد نایینی با عنوان «مطلوبه‌ی جرم‌شناختی جرائم اشخاص حقوقی حقوق خصوصی» از علم شناسی تا پژوهشی است.
* استاد داشکنه حقوق داشگاه شهید بهشتی.
** دانش آموخته دکتری حقوق کیفری و جرم‌شناسی داشکنه حقوق داشگاه شهید بهشتی.

مقدمه

جرائم شرکتی یا جرائم اشخاص حقوقی تجاری که در دهه‌های اخیر تابع حقوق کیفری و بنا بر این دارای مستولیت کیفری شدane را من توان به تعییری، مفهوم بازنده‌شده از جرائم پیغاس‌فیدان تلقی نمود. اورین سازمان، جامعه‌شناس - جرم‌شناس آمریکایی، اوین کسی بود که در سال ۱۹۴۰ نظریه‌ی جرائم پیغاس‌فیدان را مطرد و تحولی عظم در مطالعات جرم‌شناسی ایجاد نمود.^۱ جرم پیغاس‌فیدان در تعریف سازمان، عبارت است از: «عالیت‌های غیرقانونی افراد محترم و دارای جایگاه اجتماعی بالا به مناسبت انجام فعالیت حرفاء».^۲ در تعریف جرائم شرکتی همانند تعریف جرائم پیغاس‌فیدان، نظر واحدی وجود ندارد. پرسخی معتقدند که جرائم شرکت‌ها، چیزی بجز بازار اعمال مجرمانه‌ی مدنی ایران شرکت یا بنگاه نیست و در واقع جرائم شرکت‌ها را به جرائم مدنی ایران مانتانسازی کرده‌اند.^۳ اما پرسخی دیگر معتقدند که جرائم شرکت‌ها، مستقل از جرائم مدنی ایران است.^۴

نظریه‌ی هنلوی فشار که در واقع رویکرد و قرارت جدید نظریه‌ی فشار است، اسفاده نمودند. در این مقاله، ابتدا رویکرد معاصر نظریه‌ی فشار یعنی نظریه‌ی عمومی فشار مطرح می‌شود و پس به مطالعه‌ی جرم‌شناختی جرائم شرکتی (اشخاص حقوقی تجاری) در پرتو این رویکرد شواهد پرداخت.

کلید واژگان

جرائم شرکتی - نظریه‌ی فشار مرتون - نظریه‌ی عمومی فشار - اهداف و وسائل قانونی.

۱. اهمیت مطالعات سازمان تا جایی بود که یکی از نویسنده‌گان معتقد است؛ اگر قرار است جایزه‌ی نوبل به جرم‌شناسان هم تعطیل پیگیرد، سازمان یکی از شایسته‌ترین افرادی بود که به سطح انجام تحقیقات مهم در مورد جرائم پیغاس‌فیدان استحقاق دریافت آن را داشته‌بود. ک. سوتیل، کیت، بیلو، سویرا و تیلور، کلم، شناخت جرم‌شناسی، ترجمه‌ی میرزوح الله صدیق بطحائی اهل نشر دادگستر، چاب و زستان، ۱۳۸۸، ص ۳۲۳.

۲. تضییف ابرندآبادی، علی حسین و هاشم‌پیگری، حیدر، داشتمانه جرم‌شناسی، انتشارات گنجن دانش، چاپ دوم، زستان، ۱۳۹۰، ص ۱۹۷. همچنین برای مطالعه بیشتر در این مخصوص رک. چنگی ابرندآبادی، علی حسین، تحلیل جرم‌شناسی جرائم اقتصادی، مجله تالیف حقوق، سال اول، ش ۵ بهمن سال ۱۳۹۵، سلیمانی، صادق، مجرمین پیغاس و سیاست کیفری ایران، فصلمند حقوق، داشکنه حقوق و علم سیاسی داشگاه تهران، دوره ۴، ش ۶، ۱۳۹۷.

۳. گن، مون، جرم‌شناسی پژوهک‌اری اقتصادی (نظریه عمومی تزویر)، ترجمه و تحقیق: شهرام ابراهیمی، انتشارات مزان، چاپ دوم، بهار ۱۳۹۲، ص ۱۳۶.

کیفری و بحث انتساب، مشکلات زیادی پدید آمد.^۷ در حقوق خارجی نیز می‌توان برای تئونه به خشوت شرکتی علیه مشتریان، به شکل تولید محصولات خطروناک در چین اشاره کرد. برای تئونه، ملاحم ماده‌ای است که در تولید پلاستیک و کود شیمیایی استفاده می‌شود، اداره مواد غذایی و دارویی آمریکا اعلام کرد که تقریباً ۱۲۰۰ گوارش درباره بیماری‌های حیوانات در رابطه با آلوکه مالامین در غذاهای حیوانات خانگی دریافت کرده است. یک سال بعد، شرکت آلوکه به ملاحم، محصول کشور چین، باعث مرگ شش نوزاد و ایجاد بیش از ۳۰۰۰۰ قدره بیماری گردید.^۸

یکی از رویکردهای نظری برای تحیل جرم شناختی جرم‌شرکتی، نظریه فشار است. رابرتسون، جامعه‌شناس آمریکایی، با الهام از نظریه اینومی (亨嘉理) و احسان خلاصه‌چارک (دورکیم)، نظریه فشار را مطرح نمود. مترنوت معتقد است انسانها ذاتاً منحرف نیستند، بلکه در اثر فشارهای مختلف در جامعه به سوی جرم کشیده می‌شوند. دو رکن بنیادی این نظریه عبارتند از اهداف و وسائل.^۹ در هر امامه، اهداف مشروطی به عنوان نساد موقوفت مطرح و عرضه می‌شود و هم‌زمان فرض نیز این است که وسائل قانونی دستیابی به این اهداف نیز در دسترس همه قرار می‌گیرد. حال، آنگر ساختار جامعه به گونه‌ای باشد که بین اهداف مشروع و وسائل قانونی شکاف و فاصله وجود داشته باشد، در

زیرا اشخاص حقوقی، بدباده‌ای واقعی، مستقل و واحد اثر در دنی کسب و کار هستند و لذا باید مستولیت کیفری جداگانه از مدیران خود داشته باشند.

با این تفاسیر، در ساده‌ترین تعریف می‌توان گفت: جرم‌شرکتی عبارت است از دفار شرکت یا عاملان شرکت، بنگاه یا مؤسسه به نایابدگی از شرکت و به نام و به حساب آن شرکت، که در ستر فعلی شغلی اینکاب یافته و مطیق قانون مجازات منوع و قابل کیفر است.^{۱۰} به ظرف می‌رسد مظلوو از گواره‌ای اول یعنی دفاتر شرکت و به نام و به حساب مجرمانه‌ی جمعی مدیران شرکت است که در راستان اهداف شرکت و دفار مجرمانه‌ی آن‌ها، به منزله آن شرکت انجام می‌دهند و در این موارد تصمیمات و دفار مجرمانه‌ی آن‌ها، به منزله تصمیم و دفار شرکت تلقی می‌گردد؛ چون در پس جرم‌ای متوجه شرکت‌ها، تصمیم‌گیران یعنی اشخاص حقیقی یا اگران‌های جمعی وجود دارند.

شیوه این جرم‌ای به خصوص با گشتنش کمی و گیفی اشخاص حقوقی، به ویژه شرکت‌های تجاری باعث شده تا پژوهش گران این سوژه برای تحیل این جرم‌ای به مطالعات گسترده روی آوردن. نمونه عملی این مورد در ایران، پرونده‌ی مشهور "پیاران هموفیلی" بود که در این عدم دقت و بی مبالغه مسئولان ذیپریت در وبروس‌زدایی از خون‌های ارادتی آلوهه از فراسه و تزریق آن به بیماران، تعدادی از افراد به این وبروس مبتلا و بغض فوت کردند از آنجاکه آثار این جرم تأثیری بود و با گذشت زمان طیور بیدا کرد، امکان برقراری رابطه‌ای علیت میان مرگ و میرها و خرد خون‌های آلوهه دشوار بود. هرچند که در عمل حکم به برداخت خسارت بزه‌دیدگان صادر شد اما در مستولت

۵. این امر با عنوان نظریه‌ی استقلال بزه کاری، شرکت‌ها توسط برخی توسعه‌کاران مطرح شده است. و.ک. همان، ص.۱۷.

6. Simpson, Sally S., Corporate Crime, Law and Social Control, Cambridge University Press, First published, 2002, pp.6-7.

۷. رای شاره ۱۳۴۴ مورخ ۱۳۸۷/۱۳ صادره از شعبه ۱۶، دادگاه عمومی تهران. لازم به ذکر است که شاره ۱۳۴۴ این دعوه روزات و زوات پهلوان، سازمان انتقال خون و شرکت بزوهش و پالایش خون ایران بودند.

8. Fisher, Bonnie S. and Lab, Steven P., Encyclopedia of victimology and Crime Prevention, Sage Publications, Inc., Volume 1, 2010, p. 250.

۹. تجھی ابرن آیادی، علی حسن، جامعه‌شناسی جانبی (قلمیرات)، ویراست هشتم، ۱۳۹۱، ص. ۶۷ و بعد.

۱۰. شتاب دسترس در سایت www.Lawtest.com معرفتی رک. رجیس‌تریزاد، جرم‌شناسی، تبریز، انتشارات فروزن، چاپ دوم، سال ۱۳۹۰، ص. ۸۵

تشویش، اضطراب و ناآرامی دائمی بر اشخاص حکم‌فرماست. این شرایط فرهنگی، فرد را به شدت خودخواه و بی احترام به اموال دیگران می‌کند.^{۱۱} وسائل و اهداف را در چین جامعه‌ای می‌توان این گونه تعریف کرد: اهداف، اباحت، سرمایه در رقابت آزاد اشخاص، رفاه و دستیابی به فرصت‌های بالای شغلی و به طور کلی یک زندگی آرامی به شمار می‌رود. وسائل نیز از این راه برای بهشمایر می‌روند که موجب دستیابی افراد به این اهداف می‌گردد. پس فرض ایندیان آن است که همی افراد از فرصت یکسانی چهت رسیدن به اهداف و آرمان‌ها مورد نظر بخوردارند، اما مشاهدات عملی و عینی شنان می‌دهند که برابری در دستیابی به اهداف درین آنچه جامعه وجود ندارد. برین اساس، در جوامع مختلف مشاهده می‌شود که پایگاه اجتماعی، ثروت، قدرت و علم در دست همه طبقات نیست و بعضی از لایه‌های جامعه فرصت دستیابی به این اهداف را نیز می‌دانند. بنابراین، می‌توان یان داشت در چین جامعه‌ای نایاب ایرانی غیررسمی بر برابری‌های رسمی غله پیدا کرده، موجب می‌شود تا برخی افراد با سازوکارهای غیررسمی از جمله "رات" به اهداف خود دست یابند و عده‌یابی دیگر که قربانی تاباری‌های غیررسمی استند، از دستیابی به اهداف خود ناکام مانند.

تایبری‌های غیررسمی هستند، از دستیابی به اهداف خود نمی‌رسند، با توصل به طرق پایه‌ای، زمانی که افراد از طرق قانونی به اهداف خود نمی‌رسند، با توصل به غیرقانونی و در نتیجه‌ی شثار حاصل از شکاف و فاصله بین اهداف و وسائل، در بی‌ثبات پایگاه اجتماعی بالاتر برپی آیند. در این بستر، هم قشر تابرخودار و هم طبقه‌ی ثروتمند ممکن است به راه کارهای مجرمانه روی آورند. قشر تابرخودار با هدف دستیابی به حداقل متعارف و طبقی ثروتمند به اید دستیابی به پایگاه و هدف اجتماعی

۱۱. مگوار، مایکل، گان، وادمور و روش، روبرت، داشتمانی جرم‌شناسی آکسفورد، ج. اول، ترجمه‌ی دکتر حیدرخواه ملک محمدی، انتشارات میران، ج. اول، پاییز ۱۳۸۸، ص. ۳۹۳.

این صورث افراد و اکشن‌های مختلفی از خود بروز می‌دهند که یکی از آن‌ها نوآوری مجرمانه و غیرقانونی (Innovation) است. نوآوری، واکنش افرادی است که هدف‌های تعریف شده فرهنگی جامعه را می‌بدیرند اما از شیوه‌ها و وسائل نهادینه‌ی قانونی برای دستیابی به آنها بی‌بهانه. پس برای دستیابی به هدف‌ها، به وسائل و شیوه‌های ابداعی خود متولی می‌گردد که گاه غیرقانونی و مجرمانه است.

به باور مرتون، فرهنگ آمریکا در دهه ۱۹۷۰ میلادی، چهارهای قطبی به خود گرفته، به گونه‌ای که در آن تأکید بر اهداف، تائیس با تأکید بر ایزار رسمی و قانونی ندارد. این که موقوفت مالی به عنوان نوعی هدف در فرهنگ جوامع سرمایه‌داری مانند جامعه‌ای آمریکایی رشد کرده به این متناسب است که آمریکایی‌ها از همه طرف در بیماران پیام‌داده و مقاومیتی فرار گرفته‌اند که بر اساس آن‌ها، حق یا وظیفه به دست آوردن اهداف، حتی در شرایطی که بنا تأثیر از روش داشتن امکانات قانونی روپرور هستند را دارند.^{۱۲} به تعبیر Burke (Burke) در چین جوامع نوعی خودخواهی افسارگی‌ساخته به چشم می‌خورد.^{۱۳} آتجه مهم می‌نماید، کارایی و موقوفت است. به نظر من رسه تحقیق اهداف مورد نظر هم‌تر از وسائل دستیابی به آن‌هاست. در رویای آمریکایی هیچ نقطه‌ی نهایی برای توفيق وجود ندارد. اندازه‌ی موقوفت مالی بی‌نهایت و نسی است. آمریکایی‌ها با هر سطحی از درآمد، خواهان درصد بیشتر هستند. اما وقی مهن "مقدار بیشتر" به دست آمد، باز دست یافتن به ۲۵ مقدار بیشتر "شانه گرفته" می‌شود. هیچ وقفه‌ای در زندگی مادی وجود ندارد، بلکه آتجه هست، نقطه‌ای است که جلوتر بودن و انشانه گرفته و مدیریت می‌کند. در چین جامعه‌ای

۱۰. مارش، یان، ملوبی، گیتر، مورگان، کیت، نوریس، گاروت، والکینکن، زن، نظریه‌های جرم، ترجمه حیدرخواه ملک محمدی، انتشارات میران، ج. اول، پاییز ۱۳۸۸، ص. ۱۸۲.

اجتتاب‌نایابیر نظام اقتصاد سرمایه‌داری محسوب می‌شوند.⁷ به تعبیر یکی دیگر از نویسندهان، رواج انگیزه‌های سبزی‌نایابیر و نامحدود دست‌یابی به ثروت و موقوفات‌های مادی و مصرف‌گرایی در اقتصاد سرمایه‌داری که ناشی از ساختارهای فرهنگی این جوامع است باعث شده تا زیکرسو مردم دائماً در استرس و فشار برای رسیدن به این اهداف به سرتبرند و از سوی دیگر، یک سلسله مانع برای سرخوردگی افراد در جامعه وجود داشته باشد.⁸

ادوارد گراس⁹ نیز دیواری جرم شرکتی موضع مشابهی اتخاذ کرده است. اما او پیشتر بر فرهنگ و ساختار سازمان‌ها تأکید دارد تا بر کل جامعه گراس استدلال می‌کند که فضای شرکت‌ها و فرهنگ حاکم بر آن‌ها، ذاتاً جرم‌زا هستند، زیرا آن‌نهادهای هدف محور هستند و ملکرد آن‌ها بر اساس موقوفت شان در دست‌یابی به اهداف ارزیابی می‌شود. از این‌رو، دائماً چهت نبل به اهداف تحت فشار قرار دارند. علاوه بر این، سازمان‌ها در تلاش برای دست‌یابی به اهدافشان، هیشه به رفاقت و عدم شفافیت فرهنگی رویرو خستند. تأکید بر عملکرد وقتی با رفاقت و عدم شفافیت فرهنگی ترکیب می‌شود، ساختارهایی را برای دست‌یابی به اهداف به هر قیمت، حتی به قیمت نقص قواین به وجود می‌آورد.¹⁰ البته در اختلاف از نظریه‌ی فشار مرتون می‌توان به دو تکنیک مهم توجه نمود: اول اینکه نظریه‌ی فشار بر سطوح ساختاری تحلیل اصرار دارند؛ یعنی در تحلیل خود صرفاً بر جنبه‌های کلان و ساختاری مانند فرهنگ‌ی عوامی جامعه تأکید دارند و از بزرگی عوامل خود و

بالاتر مرتبک جرم می‌شوند. از این‌رو، فشار در این مفهوم به متابه شکت متحمل باشند.¹¹

همین شرایط اجتماعی و فرهنگی باعث شده است تا اخیراً تعدادی از محققان دریافت که ساختار نظریه‌ی مرتون برای فهم اخراج و به تعبیر حقوقی، جرم‌ی شرکتی¹² بسیار مغایر است، هرچند متفقانه‌ی هم دارد.¹³ تکوس پاسار¹⁴ برای اعمال نظریه‌ی فشار مرتون به جرم‌ی شرکت‌ها، استدلال می‌کند که جوامع مبتنی بر اصول اقتصاد سرمایه‌داری دارای تنافضات ساختاری و فرهنگی می‌شوند. پاسار ادعای می‌کند که تأکید فرهنگی بر ثروت و موقوفات مادی، تامی مسطح ساختار رفاقتی را فرامی‌گیرد و رفاقت فردی و رفاقت‌های را شکل می‌دهد. گرچه شرکت‌های تجاری می‌توانند اهداف متعددی داشته باشند، اما در اقتصاد سرمایه‌داری هدف اصلی هیشه به حداکثر سود است. شرکت‌ها برای به دست آوردن بیشترین سود ممکن، در یکی از یکسانان به رفاقت با یکدیگر می‌پردازند. نقطه‌ی پایان مخصوصی وجود ندارد که در آن، رفاقت کافی به نظر رسد و چالش شود. ممکن است رفاقت کندکاری ضعیف کار و دنون اما رفاقتی جدی ظاهر شود و چالش آن‌ها را بگیرد. لذا حتی شرکت‌هایی که در صنایع خود پیش رو هستند هیشه به حداکثر سود را باقی‌گذارند.

به این ترتیب، به دلیل ساختار رفاقتی اقتصاد سرمایه‌داری، شرکت‌ها همیشه برای اینکه بهتر باشند، تحت فشار هستند و لذا جرم و انتحرافات شرکت‌ها، به نوعی آثار جانبی و

17. Passas, Nikos, Anomie and Corporate Deviance, op.cit., p.108.

18. Robinson, Matthew and Murphy, Daniel, Greed is Good (Maximization and Elite Deviance in America), Rowman and Little Field Publishers, Inc. First published, 2009, p. 20.

19. Edward Gross.

20. Gross, Edward, Organizational Crime - A Theoretical Pervade (From Studies in Symbolic Interaction), Greenwood Press, p. 65, available at: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed/abstract.aspx?ID=54815>

فضای اقتصادی، امکانات و وسائل قانونی به طور برای در اختیار همگان قرار ندارد و به نظر می‌رسد که فقط عده محدودی که صاحب نفوذ و رات است هستند می‌توانند به این وسائل قانونی و اهداف رسمی تزویج شده در جامعه دسترسی داشته باشند. مثلاً برخی از اگان‌ها و سازمان‌ها در قالب شرکت‌های دولتی و عمومی ممکن است از امیازات با تسهیلات خاص برخوردار باشند و به اهداف اقتصادی خوش دست یابند، اما سایر شرکت‌ها و نهادهای دولتی به دلیل عدم نفوذ و رات، نتوانند به این اهداف دست پیدا کنند. این شکاف و فشار حاصل از آن که نتیجه‌ی فقری نظام اقتصادی دولتی - نیمه دولتی و راتی است، می‌تواند از کتاب سیاری از جرم‌ی شرکتی، به ویژه پرداخت و شوه برای ترجیح کالا از گمرک، قاچاق کالا و ارز، جرم‌ی بانکی و... را تیزی کند.

بررسی ارکان نظریه‌ی عوامی فشار و سیس تحلیل جرم‌ی شرکتی از نظر این رویکرد، موضوع اصلی این مقاله را تشکیل می‌دهد. به این‌سان، ابتدا به بیان نظریه‌ی عوامی فشار و تیزین دیدگاه آن راجع‌به علت شناسی جرم‌ی (قسمت الف) و سپس به تحلیل جرم‌ی شرکتی از منظر این رویکرد (قسمت ب) خواهیم پرداخت.

(الف) نظریه‌ی عوامی فشار (عنوان: فرقانی معاصر از نظریه‌ی فشار مرتون) به رغم استقبال گسترده‌ای که در دهه‌های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ از نظریه‌ی فشار به عمل آمد، تحقیقات در مورد این نظریه، خصوصاً پژوهش‌هایی که نشان می‌داد، فاصله و شکاف بین اهداف و اینراها در تحقیق جرم‌ی اثرات ضعیفی درباره، متجر به انتقاداتی در دهه ۱۹۷۰ علیه این نظریه شد.

با وجود این، نظریه‌ی مرتون در دهه ۱۹۸۰ شاهد تجدید حیات خود بود و نظریه‌ی پردازان به پاره‌تعریف و تحلیل مجدد آن پرداختند. این تجدید حیات نظریه‌ی فشار، دو

13. Nash, Melanie and Anderson, General Strain Theory, Criminology Journal, Vol. 101, 2002, p.4.

14. Corporate Deviance.

15. Passas, Nikos, Anomie and Corporate Deviance, Contemporary Crises 14: 1990, Kluwer Academic Publishers, available at: www.academia.edu/1484815.

16. Nikos Passas

جزئی مانند خودکشی افراد غافل مانده‌اند.¹⁷ به بیان دیگر، نظریه‌های فشار به جنبه‌هایی از ساختار اجتماعی و آموزه‌های اجتماعی که باعث ایجاد رفتار و دیدگاه‌های منحرفانه می‌شود اشاره می‌کنند و بر ویژگی‌ها و عوامل مرتبط با اشخاص تأکید می‌کنند.¹⁸ این انتھارگرایی بسب شد تا سیاست‌ها و راه کارهای پیشنهادی تامی آن‌ها در قلمرو مقابله با جرم و کجروی ناکارآمد بماند و سراج‌امام کارشان به اول ختم گردد.¹⁹ دوم اینکه، نظریه‌ی فشار توان به حساب آوردن و برسی نقش تأثیرگرایی‌های ساختاری را در تین جرم ندارد. بسب این تأثیرگرایی هم چیزی نیست جز پدربرف و ضعیف موجود. یعنی نظریه‌ی فشار، بدون آنکه به شکلی جدی به مسائل مرتبط با عدالتی و نابرابری‌های اجتماعی درون خود نظام سرمایه‌داری پیردادزد، صرف‌آمی کوشید تا افاده را نظم و نظامی سازگار سازد که از لحاظ ساختاری هیچ جایگاهی در درون آن ندارد.²⁰ به تعبیر دیگر، در نظریه‌ی فشار آنچه ناتمام باقی مانده است، بررسی مژویت ساختار اساسی جامعه و نیز فرایندی است که طی آن خود جامعه بر روی این سؤله که برخی فعالیت‌های مجرمانه تلقی شده و برخی دریگر مجرمانه تلقی شود، تأثیر می‌گذارد (فرایند برچسب‌زنی).²¹

به نظر می‌رسد در ایران، به دلیل وجود نظام اقتصاد دولتی رانی، سه استراتژی کافی برای رات خواری و سوءاستفاده و تبعیض وجود داشته باشد. به عبارت دیگر، در چنین بستر و

21. والکنایت، ساندرا، شناخت جرم‌شناسی، ترجمه حیدرضا ملک محمدی، نشر میرزان، ج اول، زمستان ۱۳۸۶، ص. ۴۶.

22. وايت، راب و هینس فریانا، درآمدی بر جرم و جرم‌شناسی، ترجمه میروح الله صدیق بطحایی اصل، نشر دادگستری، ج سوم، تابستان ۱۳۸۸، ص. ۸۳.

23. وايت، راب و هینس، فریانا، جرم و جرم‌شناس (نظریه‌های جرم و کجرویی، کتاب دوم)، ترجمه علی سلیمانی، انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ج سوم، زمستان ۱۳۸۸، ص. ۱۹۶.

24. همان، ص. ۱۷۱.

25. وايت، راب و هینس فریانا، ترجمه میرروح الله صدیق بطحایی اصل، پیشین، ص. ۱۱۷.

به این فشارها پاسخ داده و به موقعیت‌های مادی دست یابید که این عوامل می‌تواند متأثر باشند. ناشی از خودکشی قوی شخص پاسخ دارد. رابرт آگنر در نظریه خود، متابع شماره ۲۰ را این‌چنین بیان نموده است:

۱. شکست در تحقیق پختسین (آهداف معتبر به حکوم مثبت^{۳۵})

فشار ممکن است از شکست واقعی برای دست یابی به اهداف ارزشمند مبت از لحاظ فرهنگ جامعه باشد؛ مانند شکست در رسیدن به اهداف اقتصادی یا ارزش از لحاظ فرهنگ "حاکم بر جامعه".^{۳۶} نظریه عمومی فشار فرض می‌کند که عدم دست یابی به اهداف ترویج شده توسط جامعه، تولید احساسات منفی^{۳۷} مانند خشم می‌کند و این احساسات منفی، هنگامی که افراد تأثیر حسایت‌ها و متابع اجتماعی و قانونی برای رسیدن به این اهداف باشند، ممکن است باعث ارتکاب جرم شود.^{۳۸}

این منع فشار شیوه آن چیزی است که در نظریه فشار مترنون مطرح شده بود؛ یعنی فشار ناشی از گستاخ بین خواسته‌ها و انتظارات و سوابق قانونی دسترسی به آن‌ها. متأثر کسی متنافق تحصیل علم با نزول است، اما امکانات مالی و آزادی لازم را ندارد.^{۳۹} به عبارت دیگر، در اینجا، نتایج شدت یک فعلیت یا رایطه، با مقدار تلاشی که برای آن شده است، قابل مقایسه نبوده و در مقایسه با تلاش دیگران، غیر منصفانه تلقی می‌شود.

34. Sources of Strain.

35. Failure to Achieve Positively Valued Goals.

36. Culturally Valued Economic Goals.

37. Bruinsma, Gerben and Weisburd, David, Encyclopedia of Criminology and Criminal Justice, Springer Reference, Newyork, 2014, p. 82-83.

38. Negative Emotions.

39. Bruinsma, Gerben and Weisburd, David, op.cit., p. 1886.

40. Siegel, Larry J., Criminology: The Core, op.cit., p. 154; Miller, J. Mitchell, 21st Century Criminology, op.cit., p. 343.

مسیر مشابی را دنبال کرد است. مسیر اول که نظریه‌ای بین هنجاری نهادی (شکل‌گذاری)^{۴۰} نامیده می‌شود، تحلیل را به انواع مؤسسات در ساختار اجتماعی گسترش می‌دهد. مسیر دوم که نظریه عمومی فشار نامیده می‌شود، از رویکرد اجتماعی- روان‌شناسی^{۴۱} پیروی می‌کند و بین دین متابع فشار، احساسات منفی ناشی از فشار و رفتار مجرمانه فردی را بررسی می‌کند.^{۴۲}

نظریه عمومی فشار^{۴۳} رابرٹ آگنر^{۴۴} (۱۹۹۱) در سه مرحله به تین اعمال مجرمانه می‌بردازد. ابتدا "تابع فشار"، سپس "احساسات منفی ناشی از این فشارها" و در نهایت، "رفتار مجرمانه فردی ناشی از آنها" را پرسش می‌کند.^{۴۵} به بیان دیگر، رابرٹ آگنر، مفهوم فشار را فراتر از رویکرد مترنون سلط داد و به جای تاکید صرف بر نشاهدای اقتصادی مدنظر مترنون،^{۴۶} چندین منبع فشار را معرفی می‌کند که ممکن است منجر به حالات با احساسات منفی به خصوص "خشم"^{۴۷} شده و در نهایت منجر به رفتارهای ضد اجتماعی گردد.^{۴۸}

فرض اصلی این نظریه این است که افزایش سطح فشار، احتساب ارتکاب جرم افزاد را افزایش می‌دهد. بنابراین آگنر متابع فشار را بر شمرده و الیه به این مطلب این شاره می‌کند که برخی افراد قادرند که حتی در شرایط ناطبلوبل و فشار، به روی غیر از ارتکاب جرم

26. Institutional Anomie Theories.

27. Social-Psychological Approach.

28. جوئنر، بهروز (متجم) نظریه‌های بین اجتماعی، بین هنجاری و فشار، مجله تعالی حقوق، سال سوم، ش۲، مرداد و شهریور، ۱۳۹۰، ص. ۱۶.

29. General Strain Theory .

30. Robert Agnew.

31. Burke, Roger Hopking, An Introduction to Criminological Theory, Third edition, Willan Publishing, 2009, p. 106.

32. Tiemey, John, Criminology: Theory and Context, Second edition, Pearson Education Limited, 2006, p. 95.

33. Anger.

این منع فشار در واقع، به تجربه‌ی فرد با رویدادهای تلخ و تنشی‌دار زندگی شاره می‌کند که این تنشی‌ها می‌تواند زمینه‌ساز رفتار مجرمانه فرد شود. به عبارت دیگر، از دست داد یک محرك مثبت و ارزشمند می‌تواند به عنوان منبع فشار تلقی گردد؛ مثلاً دوست مصیبی، سیاری یا یک اعصابی خانواده یا طلاق پدر و مادر، ارتکاب جرم در این صورت ممکن است برای جوان^{۴۹} فقاد آن محرك ارزشمند با انتقام از کسانی باشد که باعث این قدان شده‌اند.^{۵۰} مثلاً فرد پس از اخراج از مدرسه توسط مدیر، به انتقام جویی از او بودار و ممکن است حتی دست به قتل اول بینزند. به بیان دیگر، حذف محرك‌های ارزشمند و مثبت به عنوان یکی از منابع فشار، ممکن است احساسات منفی از نایابی، ترس و به وزیر خشم را ایجاد نماید. این خشم بهویزه در راستای جوان آن محرك ارزشمند مثبت است که متابع فشار است که می‌تواند احتساب و فشار مجرمانه را افزایش دهد؛ مانند اخراج کارمند شرکت توسط کارکردا (خذف شغل به متزدی حذف محرك مثبت است) و افسای اسرار تجاری شرکت توسط وی نزد رقیب تجاری شرکت. در اینجا، عمل کارمند در واقع در راستای انتقام از منبع فشار یعنی کارفرما بوده است.^{۵۱}

۴. وجود (ظاهر) محرك‌های منفی^{۵۲}

فشار ممکن است به واسطه محرك‌های منفی و یا مضر حاصل شود؛ مانند تبیه بدین یا سوءاستفاده از کودکان.^{۵۳} افراد در طول زندگی ممکن است با اعمال منفی دیگران

41. Removal of Positively Valued Stimuli.

42. Siegel, Larry J., op.cit., p.155; Miller, J. Mitchell, op.cit., p. 342.

43. Bruinsma, Gerben and Weisburd, David,op.cit., P. 82-83

44. Presentation of Negative Stimuli.

45. Siegel, Larry J., op.cit., p.155; Miller, J. Mitchell, op.cit., p. 342.

46. Akers, Ronald L. and Sellers, Christine S., Criminological Theories: Introduction, Evaluation and Applications, 5th edition, Roxbury Publishing Company, 2003, p. 16.

47. Siegel, Larry J., op.cit., p. 155; Akers, Ronald L. and Sellers, Christine S., op.cit., pp. 26-27.

48. نمودار میزور برگرفته شده از منبع ذیل است:

49. Disjunction of Expectations and Achievements.

نظريه‌ي آگتو نسبت به نظرريه فشار مزبور، نوعي پيشرفت تلقى مى شود؛ از جمله اينکه منبع فشار را محدود به فشارهاي اقتصادي نمى كند، بلکه منابع مختلفي را برای فشار دار در نظر مى گيرد. علت نام گذاري اين نظرريه به عوومي فشار اين است که برای تبيين همه‌ي جرايم و ته جرايم خاص مطرح شده است. اين نظرريه همچنان، به مجرمين خاصی (مثل بيقسيدين يا يقه آبي) نظر ندارد و تحليل‌هاي آن جنبه‌ي عومومي دارد و به همین دليل از بيقسيدين يا يقه آبي) نظر ندارد و تحليل‌هاي آن جنبه‌ي عومومي دارد و به همین دليل از آن با عنوان نظرريه عومومي فشار ياد مى كشته. در همين راستا به اعتقاد يكى از نويسندگان، آن‌جا که فشارهاي مختلف به وسيلي افراد در هر طبقه با ترازي تجربه مى شود، لذا نيز از نيت نظرريه فشار فقط با اختلاف طبقه با ترازي در رختار بزرگ‌كاران پيوند داده شود.⁵⁵ به عبارت ديگر، افراد جامعه در هر طبقه و ترازي که باشند، با توجه به موقعت و شرابطشان مختلف، صرف نظر از طبقه، ترازي و موقعت اجتماعي شان را که تحت فشارهاي مختلف اجتماعي-اقتصادي مرتكب جرم شده‌اند، تبيين كند.

نظرريه عومومي فشار برای توضيح نفس جنبت در ارتكاب جرم نيز به کار رفته است؛ يعني ثقاوت جنبت در پاسخ به فشارهاي مختلف اجتماعي مؤثر است و بر حسب نوع جنبت، اين پاسخ‌ها ممکن است متفاوت باشد. برای نمونه، ثقاوت‌هاي جنبتي باعث ثقاوت در ارزش‌ها و سطوح کنترل فردی مى گردد و اين ثقاوت‌ها در واکنش افراد به فشارهاي اجتماعي مؤثر است. آگتو اين فرضيه را مطرح مى كند که ادراك موقعت‌هاي پرفسنال و پاسخ‌هاي عاطفي مانند خشم به آن‌ها، بر انسان جنس ممکن است متفاوت باشد. وی مشاهده نمود که گرچه زنان و مردان، سطح مساوي فشار و خشم دارند، ولی زنان پيشتر از مردان در مقابل فشار به جاي خشم با عروطف ديگری مانند افسرده‌گي، عدم

۳

۵۸

50. Akers, Ronald L. and Sellers, Christine S., op.cit, p. 25.

۵۹

اطمینان و تأثیر پاسخ مى دهد. همچنان بيش از مردان قادر بودند از واهرهای مانند کم کردن اهمیت فشار يا صحبت کردن با دیگران به جای جرم برای سازگار شدن با فشار و عوامل منفی استفاده کردند.⁵⁶

نظرريه عومومي فشار، در مطالعات تجربی اخیر توجه پژوهشگران را به خود جلب کرده است. اما برخني مطالعات يان گر آن است که همه‌ي منابع فشار مورد نظر آگتو، رابطه‌ي محدوداري با زءه کاري نداورند. به عنوان معمده، پژوهش گراني که متغير خشم را بررسی کرده‌اند، ديفاته‌اند که برخني و ته همه‌ي انواع فشار، موجب خشم مى شوند، ولی تأثير خشم بر زءه کاري مورد تردید است.⁵⁷

در مقام تحليل مي توان گفت که صغرائي فسيه درست است اما كبراي آن، كليت ندارد. درست است که منابع فشار مثل اخراج از مدرسه يا تبيين بدئي يا فشار اقتصادي ممکن است منجر به حالات و احساسات عاطفي متفاوت گردد، اما اين حالات عاطفي منفي، لزوماً منجر به ارتكاب جرم نمى شود و عوامات مثل خود-کنترلي قوي در فرد، ممکن است مانع از ارتكاب جرم شود.

در همين راستا، بررسما و بيريده معقدند که يكى از جالش‌هاي نظرريه عومومي فشار اين است که توضيح نمي دهد که چرا گروه‌هاي مختلف، در ميزان و ماهيتي فشارهاي که تجربه مى كنند و نوع واکشي که به اين گونه فشارها مى دهد، متفاوت هستند. وي پيشنهاد مى دهد که برای فشار ييشتر نظرريه آگتو، يابد اين نظرريه را با نظرريه‌هاي پيوند زد که در سطح کلان⁵⁸ به بيشن زءه کاري مى پردازند.⁵⁹

به نظر مى رسد که منظور اين نويسندگان اين است که نظرريه آگتو در سطح خرد و

55. Siegel, Larry J., op.cit., p.154.
56. Simpson, Sally S. and Weisburd, David, The Criminology of White Collar Crime, Springer Science, First published, 2009, p. 35-62.
57. Akers, Ronald L. and Sellers, Christine S., op.cit., pp. 27- 28.
58. Macro Level Theories.
59. Bruinsma, Gerben and Weisburd, David, op.cit., p. 1897-1898.

این کتاب جاري در هفته در زمينه ايداد مختلف جريم بيقسيدين است که توسط دانشمندان معتبر در اين حوزه، پزير نظر دکتر سيمپسون و بيريده تکارش باخته است. قابل ذكر است که اين کتاب اخيراً توسيع آنچه حدیدرها داشتاري و خانم آزاده صادقي به فارسي ترجمه و در انتشارات مجید در سال ۱۳۹۲ به زبور طبع آراسته شده است.

ترخيص کالا از گرگرک یا شیست قیمت‌ها، به آن پاسخ می‌دهند.⁶¹ به عبارت دیگر، در نسخه‌ی اخیر نظریه‌ی فشار یعنی نظریه‌ی عمومی فشار آگهی، تلاش شده است تا این نکته روش شود که افراد طبقه‌ی متوسط و ضعیف جامعه گاهی اوقات فشار مالی – اقتصادی را تجربه می‌کنند، با ورژه وقی که خودشان را کسانی که مزایای پیشتری دارند مقابله می‌کنند.⁶² نظام فرهنگی جامعه‌ی آمریکا نمای افراد اعم از غنی و قدری را به کسب دارایی پیش تر شویق می‌کند به باور مرتون در رؤیای آمریکایی ها نقطه پایانی و مسد نتارد. گزاره‌ی انتیر به این معناست که سنجش موقفت مالی امری نسی و غیرقطعي است و نسبت به افراد مختلف، متفاوت خواهد بود. در نظریه‌ی عمومی فشار، سؤال اصلی این است که چرا افراد مختلف به طبقه فرادست، به رغم برخورداری از ثروت، به دنبال دیگر اهداف خود – از طریق ارتکاب جرم – هستند؟ نظریه‌پردازان این حوزه، انسداد اهداف اقتصادی را به متابه عاملی در ارتکاب جرم‌ها تلقی نموده‌اند. زیرا همان‌طور که ذکر شد، انسداد اهداف اقتصادی برای طبقات دارا و ثروتمند جامعه نیز قابل تصور است، چون

موقفت یک امر نسی است.

بر اساس نظریه‌ی عمومی فشار، فشار به مفهوم وقایع یا حالت‌های ناگوار برای افراد است. به باور آگهی، برخی شفارها به ارتکاب جرم‌ها شخصی می‌انجامند. دلیل این امر آن است که شفارها مخصوص از طریق ارتکاب جرم‌ها خاص حل می‌شوند. به عنوان مثال، فشارهای اقتصادی از طریق ارتکاب جرم‌ها در آمدزا از بین می‌روند، نه از طریق ارتکاب جرم‌ها خشونت‌بار. بر اساس مطالعات تجزیی صورت گرفته، فشارهای به وجود آمده در یک قلمرو خاص، از جمله خانواده‌های منجر به ارتکاب جرم در همان قلمرو می‌شود.⁶³

61. Ibid., pp. 35-36.

62. Miller, J. Mitchell, op.cit., p. 336.

63. Ibid., p. 38.

گسترش یافته‌اند.⁶⁴ بر اساس دیدگاه مرتون، کوهن و کلوارد و اوهلین⁶⁵ طبقه‌های مختلف اجتماعی جهت دست یابی به منابع اهداف مالی یا رسیدن به جایگاه طبقه متوسط، تشویق می‌شوند، اما قشر نایرسخوردار موارde در دست یابی به این اهداف از طریق واهکارهای قانونی ناکام می‌ماند. از این‌رو، محرومیت ناشی از انسداد اهداف، برخی از افراد طبقه محروم را به سوی جرم می‌کشاند. در واقع، این افراد چون اهداف را قبول داشته اما وسائل طریق ارتکاب جرم به اهداف مادی دست یابند، این استدلال‌ها ممکن است این اندیشه را به دهن مشادر کند که نظریه‌ی فشار در مورد علت‌شناسی جرم‌ها سفیدان و جرائم شرکتی⁶⁶ چنان‌جذب کار نمی‌آید.⁶⁷

با وجود این، نظریه‌ی فشار برای تحلیل بزرگ‌نمایی پیش‌گفته متناسب به نظر می‌رسد. گرچه موضوع اصلی پژوهش مرتون این امر نیست، اما به باور او قشر نایرسخوردار نیز انسداد اهداف را تجربه کرده و با ارتکاب جرم‌ها مانند فرار مالیاتی، پرداخت رشوه برای

7. برای نمونه روک، والکلیت، سالدرلر پیش، ۴۶ ص و بعد، واپس، ویتنز، فیونا، پیش، ترجمه علی سلسی، ص ۱۷۲ و بعد؛ مکواری، مالک، گان، دادر و ریتر، دارت، پیش، ص ۲۳۱ و بعد.

58. Merton, Cohen, and Cloward and Ohlin.

۵۹ در تحلیل و علم شناسی جرم‌ها شرکتی می‌توان از تحلیل‌های اولانه شده در خصوص جرم‌های اقتصادی و به وزیر پنهان‌سینهای از اسناد نمود، زیرا این جرم‌ها نوعی از مصادیق جرم‌های اقتصادی و به تعبیری، یک مفهوم پایه‌ای از سیاست‌شدن از جرم‌ها سفیدان است. در همین راستا، در منابع خارجی نیز نوعی جرم‌ها سفیدان و سلیمان و جرم‌ها شرکتی – حقی در میان اثر – همراه یکدیگر آمده و تحلیل‌های مشترک برای هر دوی آنها اسلامی می‌رسد. برای معرفه رک.

Geis, Gilbert, White Collar and Corporate Crime: a 'Documentary and Reference Guide', Greenwood Press, First Published, 2011; Simpson, Sally S. and Weisburd, David, op.cit.; Pontell, Henry R. and Geis, Gilbert, International Handbook of White Collar and Corporate Crime, Springer Press, First published, 2007; Salinger, Lawrence M., Encyclopedia of White Collar and Corporate Crime, Volume 1, Sage Publications, First published, 2005.

60. Simpson, Sally S. and Weisburd, David, op.cit., p. 35.

۶۲

بنابراین⁶⁸ جرم‌ها سفیدان و شرکتی را نیز می‌توان با نظریه‌ی فشار تحلیل نمود. به بیان دیگر، از آن‌جا که نظریه‌ی عمومی فشار یک نظریه‌ی عام است، در پرتو آن، تمامی گونه‌های جرم‌ها سفیدان و جرم‌ها شرکتی می‌توانند تحلیل کرد. برخی تویندگان⁶⁹ با اندکی تغییر و به تعبیر بهتر، با ارزیابی این نظریه در مورد جرم‌ها شرکتی و یقه‌سفیدان، به تحلیل این جرم‌ها پایه‌گذاری نموده‌اند. این تحلیل از جرم‌ها سفیدان است. در همین راستا، در منابع خارجی نیز نوعی جرم‌ها شرکتی، حقی در میان اثر – همراه یکدیگر آمده و تحلیل‌های مشترک برای هر دوی مختلف فشار، که موجب تبلیغ ارتکاب جرم‌ها شرکتی می‌شود را می‌توان در پنج بند دسته‌بندی کرد.

۱. انسداد اهداف اقتصادی⁷⁰

شرکت‌های تجاری به دنبال تحقق اهداف اقتصادی خود می‌باشند. کسب سود پیش‌تست. هدف کسب سود حداقل را به عنوان هدفی ارزشمند و اساسی است که همه شرکت‌های تجاری به دنبال آن هستند، اما در عین حال، دست یابی به وسائل قانونی برای نیل این هدف به صورت یکسان و برای در دسترس همگان وجود ندارد. از این در ورود شرکت‌های تجاری به دنبال راههای دیگری برای کسب سود و تحقق اهداف اقتصادی می‌روند و لذا در برخی موارد به ازبارهای نامشروع و مجرمانه متول می‌شوند.

بر اساس نظریه‌ی عمومی فشار، یکی از منابع فشار، مکت می‌تواند در دست یابی به اهداف اقتصادی از طریق راههای قانونی است که این امر می‌تواند همراه با ارتکاب جرم‌ها شرکتی شود. دلایل مختلفی از جمله رکود اقتصادی، رقابت با دیگران، فقدان منابع، تغییرات فناورانه، تغییر قوانین و گستره‌ای از مشکلات داخلی شرکت، ممکن است منجر به انسداد اهداف اقتصادی گردد. بسیاری از پژوهش‌گران این حوزه معتقدند که برخی مرکبات جرم‌ها شرکتی، دست یابی به منابع مالی را علت ارتکاب جرم ذکر کرده‌اند. البته پیش تر

64. Simpson, Sally S. and Weisburd, David, op.cit., p. 35.

65. The Blockage of Economic Goals.

آنان، علت ارتکاب جرم را پیش‌گیری از ضررها مالی دانسته‌اند. به عبارت دیگر، جرم‌ها شرکتی در این موارد آن را تمایل به موقیت مادی، بلکه به دلیل ترس از دست دادن آنچه شرکت در اختیار دارد، ناشی می‌شود. برای نمونه، تاجری که شرکت ساختمانی کوچکی را مدیریت می‌کند، به دلیل رکود اقتصادی یا رقابت، تجارت‌ش در مععرض تهدید فقرار می‌گیرد. ترس ناشی از دادن شغل و تجارت، باعث می‌شود تا به حساب اسازی ساختگی دست بزند تا باین وسیله از ورشکستگی فرار کند و میزان کمتری مه مایات پردازد. اینگهی تجارتی تاجری، در واقع از دست دادن چیزی بود که برای به دست آوردن آن سخت تر از دادن کرده بود.⁷¹

پژوهش‌گران اگر بازها به این نتیجه رسیده‌اند که ارتکاب جرم‌ها شرکتی با انسداد اهداف اقتصادی و مشکلات مالی در ارتباط است، در این مورد، سه حوزه مطالعاتی بررسی شده است:

اولاً انسداد اهداف پایانی بر اساس خلا میان حداقل اهداف اقتصادی موردنظر و درآمد موجود، مفهوم‌سازی شود. شکست واقعی در دست یابی به حداقل اهداف مطابق با موضعی وضعيتی به وجود می‌آورد که به اختلال فراوان، ارتکاب جرم را تسهیل می‌کند. پژوهش‌گران از طریق مطالعه‌ی انساد شرکت‌ها و تجارت‌ها و مجامعه‌ی مدیران شرکت‌ها و پنگاههای اهداف شرکت‌ها را می‌ستانند. در نظر گفرون برخی شاخص‌های مرتبط با اهداف اقتصادی از جمله سودآوری، میزان فروش، اوراق تجاری و دست یابی به منابع از جمله نیروی انسانی و... نیز برای سنجش حداقل اهداف اقتصادی مورد نظر شرکت و درآمد

66. سون، مایکل، و سیپسون، سالی، اس، جرم‌ها سفیدان؛ رویکردی فرضیت‌سازان، ترجمه اس梅یل رجبی‌نژاد، انتشارات میزان، ج ۱، پاییز ۱۳۹۱، ص ۱۲۴.

موجود، ضروری است.⁷⁷

ثانيًا، میزان انسداد اهداف نیز باید مشخص شود. میزان انسداد، تابع قطعیت اهداف اقتصادی، مدت و تعداد دفعات انسداد و میزان خلاص این اهداف و دستاوردها است. قطعیت اهداف اقتصادی از طریق برپاش از افراد بدست می‌آید. به این منظور، اهیت نسبتی با مطلق گشته‌ی اهداف از آنان پرسیده می‌شود. در مورد جرم شرکتی، پژوهش گران از طریق دست یابی به اسناد شرکت‌ها و مصاحبه با کنش گران آن به این اطلاعات می‌رسند. بر اساس طالعات موجود، اهداف اقتصادی برای برخی شرکت‌ها در اولویت قرار دارد. در این شرکت‌ها کارکنان چهت کسب سود تحت فشار شدید هستند و تمایل امور در این شرکت‌ها بر اساس شاخص سود ارزیابی می‌شود. در این موارد چون کارکنان شرکت برای کسب خداکتر سود، تحت فشار هستند، ارتکاب جرم توسط آنان بسیار محتمل است. کارکنان معمولاً برای ارتکاب جرم در این موقعیت به فشارهای وارد از سوی مدیران شرکت استاد استاد می‌کنند.⁷⁸ سازنده‌ی در این مورد به نمونه‌ای اشاره می‌کند که در آن حسابدار

67. Simpson, Sally S. and Weisburd, David, op.cit., P.39; Siegel, Larry J., op.cit., P.154.

68. در این قسمت از نظریه فرون خوشی سازی دیوریک، مترازی می‌شون برای تحیلی بحث استفاده نمود. نظریه فرون خوشی سازی توسط مترا و هکارش ساکس، مطرح شد. آنها پنج مورد از فرون خوشی سازی موضع با وجود دوچند را شمرده و معتقد بودند که این فرون به کاران اجراه می‌دهند تا به وقار غیرقانونی پیرازند و در عین حال، خودشان را محض تصور نکنند. یکی از این فرون عارض است از توسل به علمه‌ای برتر. مثلاً کارمندی خواسته می‌شود تا کار غیرقانونی انجام دهد و او برای خودش چنین استدلال می‌کند که وفادار بود به کارکننده را شرکت، مهمتر از عوایت قانونی است. برای طایفه‌ی پیشتر در خصوص این نظریه این را می‌نحوی رک نخواهد اذاد، مارک لین دی، نظریه‌های جرم شناسی، مترجم حیدرپاش مددی، انتشارات بیان، چاپ سوی زستان، ۱۳۸۴، ص ۲۵ و بعد، مارش با، مولوی، گپور، موز کان، کیت، نوریس، گارت، والکنیکن، زنو، پیشین، ص ۱۹۳ و بعد؛ ولد، چرچ، برنارد، توماس و اسپیس،

موجب روشناب این باور می‌شود که جرم، گاهه قابل توجیه است. در این صورت احتمال ارتکاب جرم، به خصوص جرم در آمدزاء، توسط اشخاص افزایش می‌باید.⁷⁹ برای نمونه، هنگامی که اعطای تمهیلات دولی به شرکت‌های تجاری، بر مبنای رانت باشد، در این صورت، شرکت‌هایی که به دلیل عدم رانت و نفوذ نتوانسته‌اند به این تمهیلات دست یابند، ممکن است که این از طریق ارتکاب جرم، مثلاً برداشت و رشوه برای دریافت تمهیلات با کم‌روضی با گران‌فرمودی، یعنی علمه‌ای در اعطایات تمهیلات را چیزی کنند و چه با این جرم را بدان هیچ اساس سرزنشی هم مرتب کشند، زیرا دلیل ارتکاب جرم را ای عالی دوست می‌دانند.

۲. نبود محرك مثبت و وجود محرك منفي⁸⁰

فشار بر اساس نظریه عمومی فشار ممکن است حاصل قدردان محرك مثبت باشد. در سلطح فردی قدردان محرك مثبت می‌تواند ناشی از فقدان و الدین یا مربی بزرگ‌سال باشد. فشار اشاری از قدردان محرك مثبت است که فرد تلاش می‌کند تا از آن قدردان جلوگیری نماید یا محرك دیگری را جایگزین محرك متفاوت نماید. همچنین، فشار ممکن است از وجود محرك آزاردهنده به وجود بیاید. محرك آزاردهنده در سطح فردی می‌تواند هر چیزی از بزدیدیگی تا سوءاستفاده از کود کان باشد. لذا فشار می‌تواند به عنوان نتیجه تلاش برای اجتناب از محرك منفي و اضطراب آور تحیلی گردد.⁸¹ اگر متعدد است که مشکلات معمول نظری فقر، نابرابری و نساد شهری با افزون

72. Ibid., p. 41.

73. Removal of Positively Valued Stimuli and Presentation of Negative Stimuli.

74. رضوان دوست، امیر، رایته بی عالی اقتصادی برای این اموال، پایان‌نامه کارشناسی ارشد حقوق

75. همان، ص ۷۲.

76. برای طایفه‌ی عادی در این مخصوص رک، صفاری، علی و دریاورده، سیده و حسنه، بررسی جرم

دستگاری در بازار پرس، «دانه‌العارف علوم چایی» (مجموعه مقاله‌های زارهای علم جایی)، زیر نظر

دکتر علی سعین تخلیه ابردند آزادی، کتاب دوم، انتشارات بیان، چاپ نخست، بهار ۱۳۸۹، انتشاری، وجدی،

مازیزه با تأثیر در بازارهای ارائه بهادر (لغوی) به نظم حقوقی بازار اوراق بهادر در ایالت متحده

آمریکا، مجله پژوهش‌های حقوقی، شماره ۱۷، سال ۱۳۸۹، ص ۷۲. قابل درک است که شماره ۱۷ مجله

پژوهش‌های حقوقی سال ۱۳۸۹ سال ۱۳۸۹ به طور خاص و مغفل به موضوع بورس اوراق بهادر در حقوق ایران و

کشورهای دیگر برداخته است و شامل مقالات متعدد در خصوص این موضوع می‌باشد.

کند یا این حساب‌های ساختگی بتواند تسهیلات دولتی بیشتری دریافت کند.

۴. انسداد اهداف مرتبط با پایگاه و موقعیت^{۸۱}

برخی نظریه‌برداران نظریه‌ی فشار سنتی، همچون کروزن، بر این باورند که افاده علاوه بر گرایش به موقعیت‌های مادی، به پیشرفت جایگاه و موقعیت اجتماعی خود، یعنی میزان پروردگاری از احترام و تابعیت دیگران نیز علاوه‌مند است. افرادی که از طریق راهنمای قانونی به موقعیت و جایگاه اجتماعی مورد نظر خود نرسند، ممکن است به طرق غیرقانونی متولّ شوند.

با بررسی پیشنهای کارمندان و فضای اجتماعی به این نتیجه می‌رسیم که اکثر کارمندان به دلیل ارتقای پایگاه اجتماعی خود از طریق توسل به خلوت جسمانی نیستند، بلکه کارمندان، غرقی "فرهنگ رفایی"^{۸۲} به مانع عامل شکل‌گذاری نظام اقتصادی می‌شوند. از این‌رو، کارمندان در این نزع و رفاقتی دریی دست‌پایی به پایگاه مناسب از طریق استفاده از ایزراهای غیرقانونی برمی‌آینند. برای نمونه، کارمندی که در یک شرکت به عنوان ناطر کیکی مشغول به کار است، ممکن است برای ارتقای شغلی خود و بالعکس بر رفاقت جایگاه اجتماعی شغلی خود را از همکاران و اعضا خانواده، می‌ادرد به ارتکاب جرم‌های شرکتی تعلیم. هر زینه‌های کم‌تر و در نتیجه کسب مقبولیت نزد مدیران شرکت، برخی استاندارها و الزامات بهداشتی را که به موجب قوانین مرتبط لازم‌الاجرا هستند را رعایت نکرده و باعث رود و خسارتهای مختلف به مصرف کنندگان گردید. برای نمونه، در پرونده‌ای در تاریخ ۱۳۸۷/۱۲/۲۲ به شماره پایگانی ۸۷/۴۰ دعوا‌ای توسط دانشگاه علوم پزشکی چندی شاید اهواز علیه تولیدکننده و فروشنده‌ی آب معنی در شعبه ۱۰۱ دادگاه عمومی جزای

81. The Blockage of Status Goals.

82. Culture of Competition.

خود دور^{۸۳} می‌کنند. به عنوان مثال، در پژوهش گلشن و راموس^{۸۴} مدل اجرایی به کارمندی که نسبت به ساخت خودرو نامن در برابر مدیران شرکت مقاومت می‌کرد، چنین گفت: "هر عضو گروه ما می‌باشد، ساخت شرکت نیز دنبال شغل دیگری باشد". در مطالعات کمی انجام شده مانند نمونه‌ی فوق، چنین نتیجه‌گیری می‌شود که به موازات افزایش گشته‌ی مشکلات اقتصادی شرکت‌ها، میزان بزرگ‌بازاری آنان نیز افزایش پیدا می‌کند.^{۸۵}

۳. مشکلات اقتصادی^{۸۶}

مشکلات اقتصادی عمولاً در میان قشر تابع خوددار وجود دارد. بر این اساس، ممکن است تعجب آور باشد که با وجود این، چنگوکه نظریه‌ی فشار در دینی جرم‌های شرکتی به کار آید و با این موضوع ارتقای برقراری می‌کند؟ مشکلات اقتصادی، مخصوص افراد قدرت نیست و ممکن است دامن گیر طبقه فرادست نیز شود. تأکید گراف بر مصرف گرامی در خواجه مادی گرا موجب شده تا ملیطات منوط و بالا بیش از حد و لخچی نمایند. بازتاب این امر در نزد فراینده بزرگ‌بازاری طبقه متوسط مشاهده می‌شود. قشر فرادست نیز از بحران‌های مالی همچون مشکلات حوزه‌ی بهداشت، رکود اقتصادی و یکاری در مان نیستند.^{۸۷}

بنابراین، شرکت‌ها تجارتی نیز در موافقی، با مشکلات اقتصادی مانند ضرورهای مالی، شکست در بورس و... مواجه می‌شوند. مشکلات اقتصادی باعث می‌گردد تا کارگان و عاملان شرکت‌ها و بیگانه‌ها، به ارتکاب جرم‌های شرکتی روی آورند. برای نمونه، می‌توان به شرکتی اشاره کرد که به دلیل نوسانات ارزی یا گاوش قیمت جهانی نفت یا طلا، دچار ضرورهای مالی زیادی شده است، در این موقع، شرکت برای جلوگیری از ورشکستگی خود ممکن است به حساب‌سازی‌های ساختگی دست بزند تا بتواند از پرداخت مالیات فرار

77. Coleman and Ramos.

78. Simpson, Sally S. and Weisburd, David, op.cit., pp. 42- 43.

79. Economic Problems.

80. Simpson, Sally S. and Weisburd, David, op.cit., pp. 44- 45.

اعواز مطروح^{۸۸}. شد. موارد انها عبارت بودند از عدم حکم مشخصات بر روی ظرف و محکای جن، نبود فضای آزمایشگاه و وضعیت غیربهداشتی طروف استبدادی و عدم رعایت بهداشت در کارگاه. دادگاه به استناد مواد ۱۳ و ۱۴ قانون مواد خوردنی، آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی مصوب ۱۳۴۶، متهمن را به ۳۰۰ هزار ریال جزای نقدی محکوم کرد.^{۸۹} به باور کولمن و راموس^{۹۰} تمايل به ایاثت ثروت به تدریج تبدیل به گرایش ایاثت خود به این طریق پیروری در کشمکش‌های اقتصادی می‌شود. فضای ایاثت در نظام اقتصادی نقش اساسی دارد. گرایش به برندۀ شدن، صرف نظر از کسب را آدم مالی اینگهی فوی در ارتکاب رفاتهای ناسازمانه به شمار می‌رود. افراد خود را به واسطه ایستاده از ایزراهای غیرقانونی جهت توجه پایگاه خود با شرکت و سر برندۀ مدنی تایتند. داده‌های محدودی این استدلال را تایید می‌کند؛ زیرا برخی از مرتكبان جرم‌های شرکتی، علت ارتکاب جرم را از این ایاثت با پایگاه اجتماعی خود می‌دانند.^{۹۱}

۵. اختطاب شغلی

طبق فشارهای ناشی از کار و اختلال نیز می‌تواند به ارتکاب جرم‌های شرکتی، به ویژه از ناجیه‌ی کارمندان بینگاهها (مانند اختلاس و سرقت) یانجامد. این جرم‌ها به خصوص

۸۷ در این قسمت از نظریه‌ی ذوقون خنثی‌سازی دیرید. مترا نیز می‌توان برای تحلیل بحث استدلال نمود. یکی از ذوقون خنثی‌سازی طبق این نظریه عبارت است از "انکار قوانین" یعنی مکفر شدن وضعیت پرده‌گشایی علیه و حقیقت و وجود او در اینجا نیز کارمند را استفاده از این قوانین درونی خود را اختناصه و ره ارتکاب جرم‌های شرکتی می‌داند. برای مطالعه بیشتر در این خصوص ر.ک. زیرنویس صفحه ۶۸ می‌متألف.

۸۸ در این مورد می‌توان به نظریه‌ی خودفرهنگی مجزه‌های اکرت کهونه اشاره نمود. در این نظریه، کهونه‌ی معتقد در کهکشانی خودفرهنگی مجزه‌های اکرت کهونه اشاره نمود. بر این اساس، از زون‌یا غالب تاریخ شده در مدارس و ارزش‌های خاستگاهی و خاتون‌گری برخی داشت آسوزان می‌باشد. در اینجا، فشار ایشانی از ساختار فرهنگی مدارس و در مطلع کلام، باشت شکل‌گیری این خودفرهنگ‌ها شده است. برای مطالعه بیشتر و کلیج این‌روایی، علی‌حسین، جامعه‌شناسی جنایی (تئوریات)، ویراست بهمن ۱۴۰۰، تالیف دسترسی در سایت www.lawtest.ir، ص ۵۸ و معد.

84. Coleman and Ramos.

85. Simpson, Sally S. and Weisburd, David, op.cit., p. 45.

86. Work Stress.

را برای پاسخ به اشکال مزبور شناسایی کنند که اختلال سوق دادن افراد به سوی جرم و در بحث ما جرم شرکی را افزایش می‌دهد. مانند مهارت‌ها و مانع مغایل‌هایی متعارض صعیف، حدایت اجتماعی متعارض ضعیف^{۹۲}، فرصت^{۹۳}، کترن اجتماعی پایین^{۹۴}، هرینهای ناجیز و منافع بالای جرم.^{۹۵}

بنابراین، نظریه عمومی فشار، تبیین کامل از متغیرهای اثرگذار بر جرائم مختلف از جمله جرایم شرکی در مورد اشخاص تحت فشار از اهله می‌دهد. به تعییر میشل میر، نظریه عمومی فشار به عنوان یک نظریه تلقیقی با جامع در نظر گرفته می‌شود، زیرا اگر به نحو مؤثری، ساختارهای اجتماعی و روانی را بیدرگیر تلقیق نموده است؛ یعنی افراد ممکن است ویدادها با شرایطی و تجربه کنند مانند اخراج از کار و با ارتکاب جرم، به لحاظ روانی، به این وضعیت پاسخ دهند. در این حالت، عوامل فردی و محیطی هر دو لحاظ شده است.^{۹۶}

92. Low Conventional Social Support.

93. Opportunity.

94. Low Social Control.

95. برای مطالعه پیش در خصوص این موارد رج.^{۹۷}

Simpson, Sally S. and Weisburd, David, op.cit., pp. 49-53.

96. Integrated Theory.

97. Miller, J.Mitchell, op.cit., p. 343.

فردی، نالی^{۹۸} شغلی، شرایط کاری تاخوشاًید از جمله کار تکراری، سطح پایین استفاده از مهارت، تخصیمات خودسرانه و مشکلات میان‌فرمایی از جمله وظایه‌ای تعییض آمیز و آزارهای روانی، جسمانی و جنسی.^{۹۹}

همان طور که پیش شد، یکی از گونه‌های استرس شغلی، تعارض منافع فردی و شغلی است. که می‌تواند زمینه‌ساز ارتکاب جرایم شرکی گردد. برای نمونه می‌توان به بند ۴ ماده ۱۷ قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷^{۱۰۰} راجحه معموتی پذیرش سمت پذیرش شرکت در حالی که فرد یا همسر یا از مدیران شرکت حقوق دریافت می‌کند، اشاره نمود که این مورد می‌تواند از مصادیق تلاش مقتن برای رفع تعارض تلقی گردد.

در حالی که فشار، اختلال ارتکاب جرم را افزایش می‌دهد، اما نظریه عمومی فشار به این تبیین رسیده است که بیشتر اشخاصی که اشخاص مختلف را تجربه کرده‌اند، با ارتکاب جرم به این فشارها پاسخ نمی‌دهند. بسیاری از افراد از طریق روش‌های قانونی با این فشارها مقابله می‌کنند یا به سادگی آنان را تحمل می‌کنند. در تبیین، نظریه عمومی فشار، توجه خود را معطوف به متغیرهایی می‌کند که اختلال ارتکاب دخانه‌ای بزرگاران را افزایش می‌دهد. با وجود این، نظریه عمومی فشار در مورد جرم‌پنهان ارتکاب جرم مختلف توسعه اشخاص با هنگام مواجهه با فشارها، توضیح ارائه نمی‌دهد. از این‌رو، باید چراً پاسخ دهنده افراد به فشارها را طریق ارتکاب جرم‌پنهانی کیا جرام خیابانی چون سرقت تبیین شود. پاسخ به این وضعیت، بخش نهایی نظریه عمومی فشار است.^{۱۰۱} از این‌رو، پژوهش‌های انجام شده در جیمه‌ی جرایم یقه‌سفیدها و جرایم شرکتی پایهٔ متغیرهای

89. Simpson, Sally S. and Weisburd, David, op.cit., p. 45.

۹۰. ماده ۱۴۷ - «أشخاص زیر نمی‌توانند به سمت پذیرش شرکت شهادت نهادن...» هر کسی که خود با همراهش از اشخاص مذکور در بند ۷ موقعاً حقوق دریافت می‌دارد.

91. Ibid., p. 49.

۱۰۲

نتیجه‌گیری

نظریه فشار اساساً با مطالعات راپرت مرتب شروع شد. محور اصلی کار او در ارتباط با ساختار فرهنگی - اجتماعی جامعه‌ای آمریکا و به طور کلی جامعه مادی گرای سرمایه- داری در دهه ۱۹۷۰ بود که در آن، میان هنجارها و ارزش‌های ترویج شده در جامعه و توان و سابل دست‌یابی به موقعیت در چارچوب این هنجارها و ارزش‌ها، شکاف و تعارض وجود دارد. یکی از واکنش‌هایی که افراد در این موقع انجام می‌دهند، نشان دادن سلاطیق غیرقانونی و مجرمانه از خود است یعنی دفعه‌ها را پذیرفته اما چون وسائل دست‌یابی به آنها را نارانه، از طرق و وسائل مجرمانه استفاده می‌نمایند.

نظریه مرتبون، رویکرد سنتی نظریه فشار است که برای تبیین جرم‌پنهان شرکتی تبرکاربرد دارد؛ زیرا از یک مکاره، ترکیب جرم‌پنهان شرکتی، تمایل به دست‌یابی به اهداف بالای اقتصادی را در ساختار اقتصادی جامعه دارند و از طریق می‌دانند که امکانات و فرصت‌های قانونی موجود در جامعه برای نسل به چنین اهدافی، بکفایت نمی‌کند، لذا دست به نوآوری زندن و از طریق وسائل غیرقانونی، اهداف اقتصادی موردنظر شان را دنبال می‌کنند. این مورد به خصوص، در ساختار فرهنگی - اجتماعی جامعه دارای نظام اقتصادی آزاد نموده دارد؛ زیرا تأکید فرهنگی پیش از حد بر ثروت و موقعیت‌های مادی در جامعه رواج یافته و افراد و شرکت‌ها دانش در فشار و روابط ایجاد کرده‌اند، و چون وسائل غیرقانونی برای رسیدن به اهداف، استفاده نمایند.

اما در مطالعات معاصر، پژوهش‌گران، شناسایی یک نظریه عمومی جامع تبیین جرم-شناسنی جرم‌پنهان شرکتی را ضروری می‌دانند. نظریه عمومی فشار توسط اگنو به همین منظور مطرح شده است. نظریه عمومی فشار اگنو، در واقع، قرات جدید از نظریه فشار است.

نظریه عمومی فشار، ابتداً از این اخراج مختلف فشار مانند انداد اهداف اقتصادی و... که موجب تسهیل ارتکاب جرم‌پنهان شرکتی می‌گردد را بین می‌کند و به تحلیل جرم‌پنهان شرکتی از مفتر این شاره‌ای پردازد. اما آنچه‌که همه افراد با شرکت‌ها در مواجه با این شاره‌ها، مرتکب جرم نمی‌گردند، لذا نظریه عمومی فشار، توجه خود را معطوف به متغیرهای مانند خودکنترلی پایین، هزینه‌های ناجیز و منافع بالای جرم، کنترل اجتماعی پایین و... می‌کند اکه اختلال وقوع رفتارهای بزرگ کارهان را افزایش می‌دهد. به عبارت دیگر، یان متغیرها و ترسم و ضعیتی که در آن، چراً پاسخ افراد به فشارها از طریق ارتکاب جرم‌پنهان شرکتی تبیین شود، بخش نهایی نظریه عمومی فشار است.

در مورد رویکردهای معاصر نظریه فشار، یکی از تؤسیه‌گان به درستی اشاره نموده است که هر یک از اضافات^{۱۰۲} به رجایت مرتبون فشار، سطح دیگری از تشریح را برای ساختار فرهنگی - اجتماعی جامعه‌ای آمریکا و فشار حاصل از آن بر افراد، از تبییر جالی با عنوان نظریه‌ی «بری‌نچجاری‌ها/فشارهای مرتبون با ستر و متن کار و زندگی»^{۱۰۳} استفاده می‌نماید. وی چنین یان می‌دارد که در جامعه‌ی آمریکا بسترها وجود دارد که به موجب آن افراد، گروه‌ها و سرده‌گفته‌های را برای رسیدن به روایی آمریکایی دست‌یابی به ثروت، تحت فشار، زندگی می‌کنند.^{۱۰۴} شعار محوری در چنین جامعه‌ای، «حرص، طمع و آرزو

۹۸. به نظر مرشد مظلوم نویسنده این است که رویکرد معاصر نظریه فشار، منابع فشار را به شاره اقتصادی محدود نگردد و موارد دیگری را نیز به آن اضافه نموده است تا نظریه، گلت پیشتر داشته باشد.

۹۹. ویلیام، فرانکنی و مکشن، ماری‌اند، پیشین، صص ۱۲۱-۱۲۲.

100. Contextual Anomies/ Strain Theory.

101. Robinson, Matthew and Murphy, Daniel, op.cit., p. 42.

۱۰۵

۱۳۸۸

۱۹- وایت، راب و هینس فیونا؛ درآمدی بر جرم و جرم‌شناسی، ترجمه میرروح الله صدیق بطحایی اصل، نشر دادگستری سوم، تابستان ۱۳۸۹.

۲۰- ولد، سرج، بربار، توماس و اسپنیس، چفری؛ جرم‌شناسی نظری (گذری بر نظریه‌های جرم‌شناسی)، ترجمه علی شجاعی، نشر دادگستری، ویراست ششم، آبان‌ماه ۱۳۹۲

۱۳۹۲

ب- لاتین

- 21- Akers, Ronald L. and Sellers, Christine S., Criminological Theories: Introduction, Evaluation and Applications, 5th edition, Roxbury publishing company, 2003.
- 22- Burke, Roger Hopking, An Introduction to criminological Theory, Third edition, Willan Publishing, 2009.
- 23- Fisher, Bonnie S. and Lab, Steven P., Encyclopedia of Victimology and Crime Prevention, Sage Publications, Inc., Volume 1, 2010.
- 24- Geis, Gilbert, White Collar and Corporate Crime: A Documentary and Reference Guide, Greenwood Press, First published, 2011.
- 25- Gross, Edward, Organizational Crime - A Theoretical Perspective. (From Studies in Symbolic Interaction), Greenwood Press, available at: <https://www.ncjrs.gov/App/Publications/abstract.aspx?ID=54815>
- 26- Miller, J. Mitchell, 21st Century Criminology: A Reference Handbook, SAGE Publications Ltd., First Published, 2009.
- 27- Nash, Melanie and Anderson, General Strain Theory, Criminology Journal, Vol. 101, 2002.
- 28- Passas, Nikos, Anomie and Corporate Deviance, Contemporary Crises 14: 1990, Kluwer Academic Publishers, available at: www.academia.edu.
- 29- Pontell, Henry N. and Geis, Gilbert, International Handbook of White Collar and Corporate Crime, Springer Press, First published, 2007.
- 30- Robert Agnew, Nicole Leeper Piquero, and Francis T. Cullen, General Strain Theory and White-Collar Crime, in: Simpson, Sally S. and Weisburd, David, The Criminology of White Collar Crime, Springer Science, First published, 2009.
- 31- Robinson, Matthew and Murphy, Daniel, Greed is Good (Maximization and Elite Deviance in America), Rowman and Little Field Publishers, Inc., First published, 2009.